

ALKOJE BUVO TVARKOMAS BALFO FONDAS

Birželio pradžioje Amerikos Lietuvių Kultūros Archyve (ALKA) buvo tvarkomas BALFO archyvas. Tam tikslui į ALKĄ atvyko Lietuvos centrinio valstybės archyvo (LCVA) darbuotojos Džiuginta Stankevičienė bei Sigita Baranauskienė.

Džiuginta Stankevičienė, LCVA darbuotoja, su BALFO fondo dalimi. (nuotr. S. Baranauskienės)

Sigita Baranauskienė, LCVA darbuotoja, su BALFO fondo dalimi. (nuotr. D. Stankevičienės)

BALFO archyvą sudaro penki fondai. Didžiausias iš šių fondų yra Emigracijos ir šalpos fondas, kuriame yra dokumentų iš 1944 – 1967 m., jų tarpe – pirmieji organizacijos protokolai, susirašinėjimai, emigrantų sąrašai, apyskaitos, dokumentai apie maisto paskirstymą, finansinę paramą ir pan. Iš viso šiame fonde yra daugiau, nei 100 dėžių. Archyvarės per dvi savaites suspėjo peržiūrėti ir aprašyti 76 dėžes. Jų aprašas paskelbtas internete adresu:

http://www.lkma.org/pdf_files/balfas_archyvas.pdf

Archyvarių darbas itin vertingas todėl, kad dabar mokslininkai, tyrinėją lietuvių pabėgėlių būklę DP stovyklose, galės lengviau surasti reikiamus dokumentus. Pvz., vienam Purdue u-to profesoriui reikėjo duomenų apie BALFo suteiktą šalpa Greimui. ALKOS archyve rado duomenis, kurie neginčijamai parems jo tezę.

BALFO fondas: kairėje, sutvarkytos bylos, dešinėje – dar nesutvarkytos. (nuotr. S. Baranauskienės)

Archyvarių pragyvenimo bei kelionės išlaidas padengė Lietuvos Kultūros ministerija. Tai jau antras ALKOS archyvų tvarkymo projektas, kurį parėmė Kultūros ministerija. 2013 m. jos paramos dėka Klaipėdos u-to archyvaras Ignacas Kislauskas sutvarkė Vytauto Marijošiaus fondą.

ALKOS vadovybė yra dėkinga Lietuvos Kultūros ministerijai už šių projektų finansavimą ir tikisi susilaukti daugiau panašios paramos, kad ALKOJE sukaupti archyvai būtų mokslininkams labiau prieinami.

Archyvarės kruopščiai atliko darbą. Tai atsispindi jų prisiminimuose apie atliktą darbą ALKOJE: „Šis darbas buvo mūsų darbo, kurį pernai atlikome Lituanistikos tyrimo ir studijų centre, Pasaulio lietuvių archyve (Čikagoje), tęsinys. Ten irgi tvarkėme BALF‘o dokumentus.

„BALF'o netvarkyti dokumentai buvo sudėti kartoninėse dėžėse ir saugomi viename iš archyvo kambarių. Dokumentų dėžės buvo labai apdulkėjusios, kelios dėžės ir jose sudėti dokumentai buvo pakenkti pelėsio. Dokumentus tvarkyti nešėmės į kitą kambarį. Gaila, bet ant daugelio dėžių nebuvo nurodyta, kokios rūšies ar temos dokumentai jose sudėti, tad tvarkymui dėžės ėmėme iš eilės.

„Dėžėse dokumentai buvo sudėti į vokus, aplankus arba įsegti segtuvuose. Dokumentų temos ir rūšys – pačios įvairiausios. Todėl ir naujose dėžėse sudėtų dokumentų temos, rūšys labai įvairios, nes tiesiog nebuvo laiko dėžėse dokumentų aplankų sisteminti pagal dokumentų temas ar kokį kitą požymį (dokumentų rūšis, datas ir pan.).

„Tvarkymo metu atskyrėme pelėsio pakenktus dokumentus, taip pat iš segtuvų su aprūdijusiomis metalinėmis detalėmis išėmėme dokumentus ir perdėjome juos į popierinius aplankus. Norim pastebėti, kad labai daug dokumentų yra susegti metalinėmis sąvaržėlėmis. Pagal dokumentų tvarkymo archyvinius reikalavimus jas visas reikia išimti, nes rūdys gadina dokumentus. Mes dalį sąvaržėlių išėmėme, tačiau visų jų išimti nesiryžome, nes tada smulkūs dokumentai, kuriomis jie susegti, pasimestų vieni nuo kitų (pvz. nuotraukos nuo laiškų, susirašinėjimo su vienu asmeniu dokumentai ir pan.). Nuotraukas reikėtų saugoti sudėtas į vokus, bet šį darbą galima būtų atlikti tik turint labai daug laiko ir tada, kai dokumentai jau būtų susisteminti į bylas. Sunumeruotus aplankus dėjome į naujas dėžes, jas sunumeravome, sudarėme dėžių ir jose esančių aplankų (su trumpu dokumentų aprašymu) sąrašą.

„ALKOJE saugomi BALF'o dokumentai atspindi jo veiklą nuo pat įsteigimo pradžios – 1944 m. Vėliausi dokumentai, kuriuos mes aptikome tvarkydamos šį fondą – 1967 m. Pasaulio lietuvių archyve Čikagoje saugomi BALF'o dokumentai atspindi jo veiklą iki pat uždarymo – 2008 m. Mūsų nuomone, geriau būtų šiuos abu kompleksus sujungti į vieną ir sudaryti bendrą BALF'o fondą. Tyrinėtojams yra patogiau, kai visi vienos organizacijos dokumentai saugomi viename archyve. Taip pat tada lengviau atrinkti besidubliuojančius dokumentus, jų kopijas.”

Archyvarės apsigyveno Nekaltai Pradėtosios Švč. Mergelės Marijos Seserų vienuolyne. Jos taip apie gyvenimo sąlygas pasisakė: „Pasinaudamos proga norime dar kartą nuoširdžiai padėkoti visoms seselėms vienuolėms, kurios mus globojo visą mūsų viešnagės Putname laiką. Ypatingus padėkos žodžius norime perduoti seseriai Margaritai, kurios dėka mes aplankėme ir indėnų muziejų.“

ALKOS pirmininkė dr. Mirga Girniuvienė, LCVA darbuotojos D. Stakevičienė ir S. Baranauskienė. (nuotr. dr. Ramūno Girniaus)

Kviečiame aplankyti ALKĄ Putnamo miestelyje 37 Mary Crest Drive, o jei tai per toli, prašome užsukti į ALKĄ internete adresu www.lkma.org/alka.htm.

**dr. Mirga Girniuvienė
ALKA pirmininkė**